

**Štátny slovenský ústredný archív
v Bratislave**

32

I. oddelenie

DEUTSCHE PARTEI

-DP-

1935-1945

Inventárny zoznam.

Spracovali: F. Bielik Š. Labo

1961

D E U T S C H E P A R T E I

- DP -

1935 - 1945

/Inventárny zoznam/

Sprecovali: František Bielik
Šebastián Labo

Bratislava, január - apríl 1961

Na Mnichovskom diktáte v roku 1938 popri zradcovskej politike buržoáznych vládnych kmitateľov I. ČSR a postojí tzv. západných spojencov mala svoj veľký podiel politická strana Sudetendeutsche Partei v Čechách a na Morave so svojou slovenskou odnožou Karpathendeutsche Partei so sídlom v Bratislave.

SDP, ktorej predsedom bol liberický učiteľ Konrád Henlein, politicky organizovala na základe národného socializmu, presne podľa smerníc NSDAP /Nationalsozialistische deutsche Arbeit Partei/ všetkých ~~kyšok~~ Nemcov v ČSR. Činnosť SDP, ako i KDP dnes sú už dobre známe. Ich cieľ bol jasný; pomôcť pri rozbití republiky, všetkými možnými prostriedkami, najmä nacionálnymi heslami rozdáchaveli nenávisť voči svojim spoluobčanom iných národností.

Predsedom KDP bol ing. Franz Karmasin, vodca nemeckej menšiny na Slovensku.

Úlohy, ciele a prostriedky boli tie isté ako v SDP. Príčinili sa o čím rýchlejšie rozbitie ČSR. Preto bola i príznačná úzka spolupráca Karmasina a jeho ľudí so slovenskými separatistami a svojou mierou príčinili sa o to, že 14. III. 1939 dáva sa definitívne bodka za I. ČSR.

Do 16. septembra 1938 pod vplyvom ostrých protestov ľudu aj vláda ČSR vydala opatrenia proti tým, ktorí sa príčinili o okyptenie ČSR a ktorých činnosť znamenala by ďalšie nebezpečenstvo pre celistvosť a bezpečnosť republiky.

Niet pochyby o tom, že takéto nebezpečenstvom bola najmä na Slovensku i KDP.

A tak 16. septembra 1938 Ministerstvo vnútra prikazuje všetkým okresným a štátnym policajným úradom, aby vydali

bez meškania všetkým miestnym, okresným a krajským organizáciám politickej strany KDP, ako aj Ústrediu tejto strany zákaz ďalšej činnosti vzhľadom na podvratnú činnosť KDP a pre organizovanie ozbrojeného odporu proti štátnej moci, nakoľko strana KDP sleduje rovnaké politické ciele ako FDP.

Nedbanie zákazu bude trestané finančnou pokutou alebo väzením. Ďalej nariadili vykonať prehliedku v miestnostiach strany, ako i v súkromných bytoch jej vedúcich činiteľov. Týmto pokynom bola síce činnosť strany zastavená, ale strana samotná rozpustená nebola. Poslancom za KDP nebola. Poslancom za KDP nebola odňatá ani poslanskeká imunita a v byte ing. Karmasine sa nemala vykonať ani domová prehliedka.

Ani nie o mesiac 17. X. 1938 prezídium policoajného riaditeľstva v Bratislave dáva na vedomie prezídiu krajského úradu, že dňa 10. X. 1938 miestnosti hlavného sekretariátu strany KDP boli odpečatené a kľúče odovzdané zástupcom "novej" strany: Deutsche Partei ako právnej nástupkyne KDP. Podobné opatrenia boli prevedené na všetkých okresných a miestnych organizáciách bývalej KDP.

A tak v polovici októbra 1938 pokračuje KDP v svojej ďalšej činnosti, avšak pod novým názvom: Deutsche Partei.

Činnosť DP stotožňovala sa svojou právnou predchodkyňou.

Spisový materiál, vlastne iba nepatrná časť spisového materiálu oboch politických strán bola oddisponovaná do nášho archívu z Ministerstva vnútra. Celkový počet 11 pomocných kníh a 47 kartónov.

Spisový materiál bol manipulovaný systémom numericko-chronologickým. Keďže strana DP bola priamou právnou nástupkyňou KDP a materiál bol navzájom pomešávaný vzali sme zbytky materiálov oboch strán, ako materiál jedného fondu.

Vzhľadom na stav v akom sa materiál nachádza, nie je zo zreteľom na bádateľské účely, materiál sme usporiadali tematicky.

Zo 47 kartónov všetkého spisového materiálu sú početnejšie tri skupiny, a to: skupina korešpondencie organizáčného a stranického rázu medzi stranami SPP a KPP a ich funkcionármi.

Ďalej skupina, ktorá môže poskytnúť čiastočne údaje k hospodárskemu životu Nemcov na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Takmer tretina materiálu sa vzťahuje na osvetové, školské a kultúrnu činnosť Nemcov na Slovensku.

Materiál môže posloužiť síce vo veľmi obmedzenej miere k poznaniu života a činnosti Nemcov na Slovensku v rokoch 1938 - 1945.

Inventárny zoznam vyhotovili: František Bielik a Ľubomír Lebo.

A. - Pomocné knihy

Inv. čís.	Regest	Čas. rozp.	Čís. rozp.
1.	Podací protokol DP	1939	1-5000
2.	- " -	1939	5001-10986
3.	- " -	1940	1-11960
4.	- " -	1941	1067-12000
5.	- " -	1941	12000-23760
6.	- " -	1942	1-12000
7.	- " -	1942	12000-23960
8.	- " -	1943	1-18000
9.	- " -	1943	18001-36000
10.	Index menný a vecný	1939	
11.	- " -	1941	

B. - S p i s y

Inv.	Čas.	Krab.
čís.	rozp.	čís.
12.	1935-1943	1-11
Korešpondencia medzi funkcionármi Sudetendeutsche Partei a Karpathendeutsche Partei; medzi vedúcimi Konrádom Henleinom a ing. Franzom Karmasinom v otázkach stranických, personálnych, organizačných;		
Korešpondencia medzi Franzom Karmasinom ako poslancom EDP a jednotlivými funkcionármi: Leo Kowal, Udo Kasperek a ďalšími;		
Korešpondencia medzi funkcionármi SDP a KDP ohľadom stranických dní /tzv. Parteitagen/, ďalej v členských záležitostiach;		
Intervencie poslancov KDP v záujme členov KDP a nemeckých príslušníkov na Slovensku vôbec;		
Korešpondencia medzi Ústredím KDP a miestnymi skupinami KDP v Nem. Pravne, Kežmarku, Mukačeve v otázkach stranického školenia; ďalej členských príspevkov, pracovná služba, organizačné zabezpečenie;		
13.	1935-1940	12-16
Korešpondencia Ústredia KDP s miestnymi odbočkami hospodárskych kancelárií /Wirtschaftskanzlei/ KDP v Nem. Pravne, Kežmarku, Mukačeve, Užhorode, rázu hospodársko-politického:		
a/ dožinkové slávnosti, príprava, priebeh,		
b/ zprávy o politickej situácii.		
Záležitosti Nemcov na Podkarpatskej Rusi: pomoc postihnutým		

13. vinohradníkom a poľnohospodárom,
situácia medzi mládežou.
14. Zprávy o činnosti DKV /Deutsches
Kultur Verband/; zvolávanie a
povolenie verejných zhromaždení
Nemcov u nás, prejavy na zhromaž-
deniach, propagandistická práca
DKV. 1937-1940 17
15. KdE - Karpathendeutsche Erzieher-
schaft; korešpondencia národne
socialistického učiteľského sväzu
v Brne s Karpathendeutsche Erzie-
herschaft v Bratislave v osveto-
vých a školských otázkach; 1938-1944 18-33
- Nemecký kultúrny sväz v Kremnici, 1937-1945
činnosť a zánik;
- Školské a osvetové záležitosti
Nemcov na Slovensku a Podkarpát-
skej Rusi; obsadzovanie učiteľ-
ských miest, zprávy o školskej
a kultúrnej situácii;
Výpomocné akcie učiteľom: podpory
pri narodení a sobášoch;
- Korešpondencia s Ústredím Deutsche
Partei v záležitostiach osvetových
a školských;
- Školenia učiteľov a funkcionárov,
kurzy, pracovné nasadenie učiteľov
počas prázdnin, zprávy o priebehu
školenia;
- Obsadzovanie učiteľských miest,
prázdninové tábory, príhlášky učí-
teľov na podporu o tzv. sociálnu
pomoc u KdE, organizačné zaistenie
sociálnej pomoci u KdE;
- Žiadosti o uvoľnenie zo školských
služieb; zprávy z učiteľských za-
sadnutí, zprávy o situácii na ško-
lách, činnosť pojazdného divadla,
ľudovýchovná činnosť, záležitosti
zimnej a letnej rekreácie, tábory
mládeže.

16.	Štátny sekretariát pre nemecké záležitosti na Podkarpatskej Rusi, korešpondencia s Ústredím KDP.	1939	34
17.	Hlavný úrad pre kultúru - korešpondencia funkcionárov s Ústredím DP v otázkach osvetových, stranicke školenia.	1939-1942	35-36
18.	Štvrtročná organizačná štatistika členov DP, podpory pre poškodených bombardovaním.	1944	37
19.	Zprávy STK v nemčine, nemecká zpravodajská služba, zprávy o situácii z r. 1943, 1944.	1939-1948	38-42
20.	Plagáty, letáky k voľbám, volebné záležitosti, voľby do obecných zastupiteľstiev, volebné relácie v rámci KDP.	1935-1940	43-44
21.	Plány budov nemeckých škôl v Bratislave a Smolenicích, plány det-ských domovov v Bratislave a na Spiši.		45-46
22.	Účtovné doklady Deutsche Partei.	1942	47

Názov fondu: Arbeitsfront der Volksdeutschen

Značka fondu: AdV

Časový rozsah: 1938-1945

Počet inventárnych jednotiek: 33

Počet evidenčných jednotiek: 293

Stav ku dňu 31.XII.1961.

Fond usporiadali: František Bielik a Šebastián Labo

Inventárny zoznam zostavili: František Bielik a Šebastián Labo

Počet strán: 16

Počet exemplárov: 4

Schválil B. Kramář